

УДК 378.147.33.004 (043.3)

Колос К.Р.,
д. пед. н., професор кафедри педагогіки й андрагогіки
комунальний заклад «Житомирський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти» Житомирської обласної ради

КОНСТРУЮВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ У КОМП'ЮТЕРНО ОРІЄНТОВАНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗАКЛАДУ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Конструювання технології навчання у комп'ютерно орієнтованому навчальному середовищі закладу післядипломної педагогічної освіти (КОНС ЗППО) розпочинається з електронного діагностування потенційних слухачів курсів підвищення кваліфікації й аналізу отриманих результатів. Це дозволяє завчасно сформувати навчальну тематику варіативної частини соціально-гуманітарного і професійного модулів, а також задокументувати (відобразити) це у навчальних планах і програмах для тієї чи іншої категорії слухачів.

Також у відповідності до виявлених нагальних і перспективних потреб потенційних слухачів і на прохання педагогів регіону академічний персонал закладу післядипломної педагогічної освіти планує (про що кожен із працівників зазначає в своєму індивідуальному плані, а також це документується у річних планах ЗППО) та безпосередньо на базі КОНС ЗППО чи інших освітніх закладів регіону, здійснюють навчальні заняття на курсах підвищення кваліфікації педагогічних працівників, семінари, тренінги, форуми щодо раціонального використання новітніх ІКТ у професійній діяльності педагогічних працівників.

Врахування у навчальних планах і програмах використання інформаційно-комунікаційних технологій під час підготовки студентів, за дослідженнями вітчизняних і зарубіжних вчених: Ю. Буєтнера, М. І. Жалдака, Н. В. Морзе, П. Ногенбірка, О. В. Співаковського, О. М. Спіріна, К. Фулфорда тощо, – дозволяє не лише покращити їх результативність, а й підвищити рівень ефективності навчання у ВНЗ загалом, що обумовлюється тим, що використання ІКТ як невід'ємна частина щоденної діяльності учасників навчально-виховного процесу дозволяє врахувати навчальні та професійні потреби студентів і об'єднати різні предметні області при складанні та реалізації навчальних планів.

Для цього інтеграція ІКТ у навчально-пізнавальний процес (НПП) повинна поширюватися за межі комп'ютерного класу: в інші навчальні аудиторії, з використанням хмарних сервісів – й охоплювати практично весь НПП, а не лише заняття з основ інформаційно-комунікаційних технологій. Тому інтеграція ІКТ у навчальних планах і програмах повинна спрямовуватись на досягнення як навчальних цілей у КОНС ЗППО, так і особистісних професійних цілей учасників НПП, реалізації визначених завдань, передбачати поглиблення і розширення НПП, зокрема, прозоре систематичне використання комп'ютерно орієнтованих засобів навчання у НПП курсів підвищення кваліфікації повинне забезпечити необхідні умови для:

- активної індивідуальної та групової діяльності слухачів;
- ненав'язливої взаємодії між учасниками КОНС ЗППО;
- взаємозв'язку з рецензентами курсових, проектних тощо робіт.

При цьому, якщо комп'ютерно орієнтовані засоби навчання є легко доступними, то учасники НПП не концентрують свої зусилля, насамперед, на використанні ІКТ, а спрямовують процес навчання на глибше розуміння змісту.

Так, при підготовці до здійснення навчальних занять чи інших освітніх заходів із використанням нових комп'ютерно орієнтованих засобів навчання, академічний персонал розробляє методику використання цих засобів у КОНС ЗППО, детально відображаючи її у конспектах, статтях науково-методичних («Житомирщина педагогічна» [2], «Нова педагогічна думка» [9] тощо) і наукових фахових («Інформаційні технології і засоби навчання» [5], «Комп'ютер у школі та сім'ї» [7], «Інформаційні технології в освіті» [4] тощо) видань, методичних рекомендаціях, посібниках, тематичних web-ресурсах.

Прикладом такого електронного освітнього ресурсу є розроблений автором сайт «Методика навчання учнів основам HTML» [8] (рис. 1), на якому висвітлено навчально-методичний матеріал, що використовується під час безпосереднього проведення аудиторних навчальних занять із цієї теми, а також – педагогами у міжсесійний період – під час здійснення у загальноосвітньому навчальному закладі навчального процесу за цією темою.

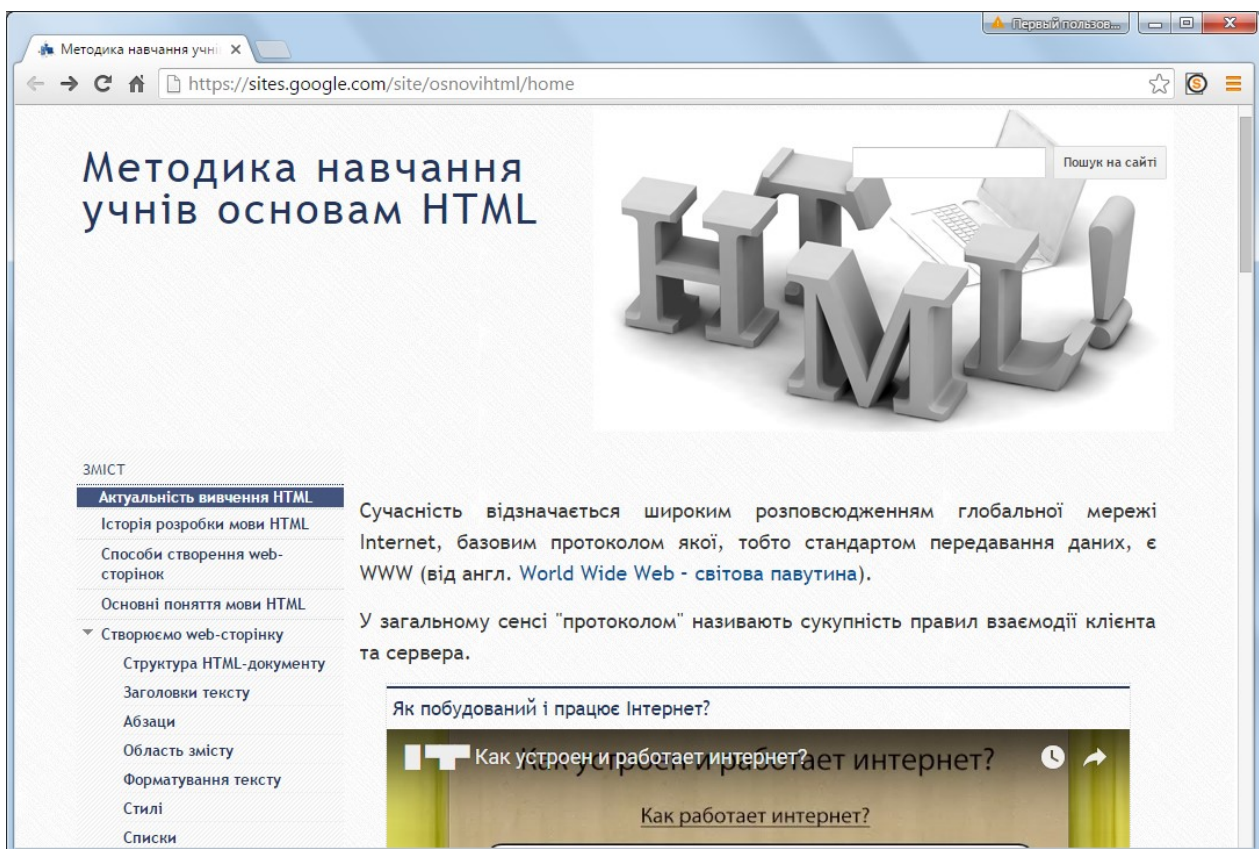

Рис. 1. Сайт «Методика навчання учнів основам HTML»

Прикладом електронного акумулювання науково-педагогічного досвіду є портал «Інформаційно-комунікаційні технології в Житомирському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти» [6] (рис. 2), на якому автор представляє основні напрями своєї професійної діяльності, вказує на доцільність використання педагогічно виважених інформаційно-комунікаційних технологій при здійсненні навчально-виховного процесу у закладах різних рівнів освіти, висвітлює свою діяльність у співпраці з іншими вищими навчальними закладами, оприлюднює свої наукові публікації у повнотекстовому вигляді, а також демонструє їх значимість за індексами цитування Google Академії. Також на сайті представлено категорію «Віртуальна лабораторія», де розміщено корисні для учнів загальноосвітніх навчальних закладів online-ресурси з математики, фізики та інші навчально-пізнавальні матеріали.

Водночас систематичне ознайомлення академічних працівників із наявними розробками та технологією їх впровадження у НПП КОНС ЗППО, наприклад, під час відвідування навчальних занять колег, участі у семінарах, форумах, конференціях, проходженні авторських курсів тощо, де демонструється методика використання нових комп'ютерно орієнтованих засобів навчання; та безпосередньому вивченні такого досвіду зі сторінок науково-методичних і наукових фахових видань (зручними сховищами таких нових досліджень є електронні бібліотеки, серед яких чільне місце займає «Електронна бібліотека НАПН України» [1]), а також обмін досвідом і дискусії у соціальних мережах щодо використання педагогічно виважених ІКТ («ІКТ у професійній діяльності педагогів» [3] тощо) дозволяє академічному персоналу ЗППО підвищувати власний рівень професійної, зокрема ІКТ-компетентності; визначати зміни, які необхідно здійснити у своїй технології навчання; педагогічно виважено добирати сучасні комп'ютерно орієнтовані засоби навчання та надалі раціонально конструювати технологію навчально-пізнавального процесу підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Під час безпосереднього здійснення НПП із використанням комп'ютерно орієнтованих засобів навчання – концентрація уваги слухачів зміщується на ці технології. Рівень переорієнтації уваги слухачів залежить від кількості та типу наявних у навчальній аудиторії ІКТ: ноутбук, мобільний телефон, гарнітура, електронна книга, інтерактивна дошка тощо. Проте роль викладача у НПП залишається основною, адже він повинен не лише чітко продемонструвати функційні можливості комп'ютерно орієнтованих засобів навчання, а й виокремити методичні основи використання, навчити творчо та раціонально застосовувати ці технології у навчально-виховному процесі дошкільних, загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів.

При безпосередньому здійсненні НПП методист чи науково-педагогічний працівник, спостерігає за навчальною діяльністю слухачів, – що дозволяє йому отримати нові дані, у відповідності до яких викладач повинен мобільно скоригувати здійснення навчально-пізнавального процесу підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Після завершення навчання на курсах підвищення кваліфікації чи участі в інших освітніх заходах педагогічні працівники регіону, здійснюючи свою професійну діяльність, починають поступово застосовувати ті комп'ютерно орієнтовані засоби навчання, які використовували та рекомендували методисти та науково-педагогічні працівники ЗППО. При цьому більшість із них зіштовхується з технічними та педагогічними проблемами застосування зазначених засобів, – це обумовлює потребу у мобільному наданні академічним персоналом КОНС ЗППО консультацій педагогічним працівникам регіону, додаткового наставництва чи керівництва щодо ефективної інтеграції ІКТ у навчально-виховний процес освітнього закладу. Тому після викладу теоретичного матеріалу щодо використання комп'ютерно орієнтованих засобів навчання у НПП та демонстрації їх ключових функцій кожен методист та науково-педагогічний працівник ЗППО, який здійснює заняття, повинен дати свої координати для мобільного зворотного з ним зв'язку: електронну адресу, номер телефону, логін в Skype тощо, – а також вказати web-ресурси, на яких розміщено матеріали щодо використання зазначених засобів у професійній діяльності педагогічних працівників.

Рис. 2. Портал «Інформаційно-комунікаційні технології в Житомирському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти»

Список використаних джерел

1. Електронна бібліотека НАПН України [Електронний ресурс]. – К. : ІТЗН НАПН України. <http://lib.iitta.gov.ua/>.
2. Житомирщина педагогічна : науково-методичний журнал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.zippo.net.ua/index.php?page_id=15.
3. ІКТ у професійній діяльності педагогів : педагогічна спільнота [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://plus.google.com/u/0/communities/118342869313967115201>.
4. Інформаційні технології в освіті : наукове фахове видання України у галузі педагогічних наук [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ite.kspu.edu/>.
5. Інформаційні технології і засоби навчання : наукове фахове видання України у галузі педагогічних наук [Електронний ресурс]. – <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/index>.
6. Інформаційно-комунікаційні технології в Житомирському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sites.google.com/site/iktvzoippo/>.

7. Комп'ютер у школі та сім'ї: науково-методичне фахове видання України у галузі педагогічних наук [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://csf221.wordpress.com/>.
8. Методика навчання учнів основам HTML : сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sites.google.com/site/osnovihtml/home>.
9. Нова педагогічна думка : науково-методичний журнал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://novadumka.at.ua/>.